

Er der alternativer til spagnum og Grodan såvel i konventionelle som økologiske gartnerier? AgroTech har undersøgt mulighederne for at udvikle vokse- og dyrkningsmedier baseret på blandt andet hamp og hør

Alternative medier

baseret på plantefibre

TEKST OG FOTO:
BODIL ENGBERG PALLESEN,
SENIORKONSULENT, AGROTECH,
BDP@AGROTECH.DK

Der findes mange forskellige typer vokse- og dyrkningsmedier til produktion af potteplanter og grønsager i væksthuse. I dag anvendes i stor udstrækning spagnum, jord, stenuld (Grodan), cellulose (papirmasse), brændt ler og kokosfibre i væksthuse. Til økologisk produktion er feltet væsentlig indsnævret, idet det næsten kun er spagnum og jord, som må anvendes.

Alternative dyrkningsmedier er på vej frem i takt med stigende krav til hygiejne fra supermarkeds kæder, som ikke ønsker

jord i produkterne. Samtidig ønsker man at anvende fornybare bæredygtige ressourcer.

Øko-Pift i form af rucola-spirer fra Rosanova Grønt A/S dyrket på hampemåtter produceret af en ny-startet virksomhed Advance Nonwoven A/S.

Seniorkonsulent Bodil Pallesen, AgroTech og Connie Nielsen, Rosanova Grønt A/S ses ved produktionen af Øko-Pift i Vejle-Allested på Fyn. Et produkt, som i høj grad er faldet i øko-forbrugernes smag.

Et godt eksempel er industrihamp og hør, der er hjemlige plantefiberafgrøder. De er velegnede som vokse- eller dyrkningsmedier til produktion i væksthuse.

Plantefibrene kan formes til måtter, og tilpasses de enkelte kulturer, og biproduktet i form af hampe-/hørskæver kan også anvendes som voksemedie.

Hør og hamp kan dyrkes økologisk

De generelle krav til et dyrkningsmedie er, at der skal være tilstrækkelig med luft og mulighed for, at planterødderne kan udvikles og optage næringsstoffer og vand. Er der tale om en dyrkningsmåtte, skal den samtidig virke drænende for planterødderne, så de ikke drukner i vand. Måtten skal naturligvis være rimelig formstabil, og være let at håndtere. Måtten skal kunne udskæres i ønsket størrelse. Eventuelt kan måtten iblandes andre råvarer, som fremmer rodudvikling for særlige kulturer.

For de økologiske producenter er der nogle oplagte muligheder i de nye dyrkningsmedier, idet både hør og hamp kan dyrkes økologisk, og samtidig er bionedbrydeligt.

Et eksempel er økologisk karse og krydderurter produceret på hamp i væksthuse, hvor produktet er nået frem til supermarkeds hylderne i Danmark. Undervejs har en lang række af værdikædens spillere været på banen: producenter af hamp, forarbejdningsvirksomheder, gartnerier, godkendende myndighed (Plantedirektoratet), detaillerede, salgsled, samt en

innovationspartner - i dette tilfælde fra AgroTech.

Stort udviklingsarbejde

På Rosanova Grønt A/S på Fyn anvendes økologiske hampemåtter til produktion af økologiske krydderurter, under navnet Øko-Pift. Der er foregået et større udviklingsarbejde for at få dyrkningen på plads og samtidig få de nødvendige godkendelser igennem til økologisk produktion.

Anvendelse af dansk økologisk hamp har været et gennembrud indenfor økologisk produktion i væksthuse, idet økologireglerne er endog særdeles stramme, og normalt foregår øko-produktion i spagnum eller jord. Men netop jord og spagnum er uønskede i fx storkøkkener og supermarkeder, og derfor var det nødvendigt at finde et økologisk alternativ.

Ny generation af vækstmedier

For Rosanova Grønt A/S gjaldt det om at finde frem til et økologisk dyrkningsmedie, som kunne anvendes i storkøkkener. Ofte begynder denne type opgave med en screening af egnede økologiske råvarer. Efter idéen er afprøvet og testet, er der yderligere nogle opgaver, der skal løses:

- Fremskaffelse af certificeret økologisk hamp
- Godkendelse af forarbejdnings-

- virksomhed til produktion af dyrkningsmedie til økologisk produktion
- Godkendelse af øko-medie
- Godkendelse af øko-karseproduktion
- Producent af øko-karse omlagt til økologi
- Producent af medie kan levere i ønsket kvalitet og mængde
- Aftaler med aftagere af produkt og markedsføring af økoprodukt
- Salg i supermarkederne

Der foregår mange nye tiltag indenfor området dyrkningsmedier i disse år. Specielt indenfor den konventionelle dyrkning, og forhåbentlig øges mulighederne også for de økologiske producenter. En ny generation af grønne vækstmedier vil forhåbentlig få øget udbredelse i de kommende år grundet de mange positive egenskaber, fx komposterbar, fornybar ressource, positivt klimaaftryk, god luftforsyning med flere. ■

Hamp er velegnet som vokse- eller dyrkningsmedie til produktion af potteplanter, salat, krydderurter og opformering af småplanter i væksthuse.

Dyrkningsmedie	Hør/hampemåtter	Hampeskæver	Spagnum	Stenuld
Anvendelig til potteplaner	+	+	+	+
Salat m.v.	+	+	+	+
Krydderurter	+	+	+	+
Småplanter	+	+	+	+
Sikrer god luftforsyning	+	+	(+)	+
Holdbarhed under dyrkning	+	(+)	+	(+)
Fornybar ressource	+	+	-	-
Bionedbrydelig	+	+	+	-
Positivt klimaaftryk	+	+	-	-
Komposterbar (skal ikke bortskaffes som affald, eller til deponi)	+	+	+	-
Anvendelig, hvor der ikke må anvendes jord (visse markeder og for udvalgte produkter)	+	+	-	+
Anvendelig til brug i storkøkkener	+	+	-	-
Godkendt til økologisk produktion (udvalgte produkter)	+	+	+	-

Tabel 1.: Sammenligning af forskellige dyrkningsmedier mht. udvalgte kvaliteter og egenskaber - besidder egenskaben; (+) besidder egenskaber til en vis grad; - besidder ikke egenskaben